سؤال امتحانی نوبت اول دی ماه ۱۴۰۲ درس: **تاریخ (۳)** پایه: **دوازدهم** رشته: **انسانی** نام و نام خانوادگی:	جمهوری اسلامی ایران **دبیرستان استعدادهای درخشان** **شهید بهشتی بابل** **دوره دوم**	تاریخ امتحان: ۱۰/۰۵ /۱۴۰۲ مدت امتحان: ۷۵ دقیقه ساعت امتحان: ۸:۰۰ صبح صفحه: ۱ از ۳ صفحه نمره:

دبیرستان شهید بهشتی بابل دوره دوم

	شـــــــرح ســـــــــؤال	بارم
۱	**جمله‌های صحیح و غلط را مشخص کنید.** الف: تأسیس مدرسه دارالفنون و ایجاد دارالطباعهٔ دولتی و دارالترجمه همایونی در زمان مظفرالدین شاه بود. ص غ ب: انگلستان در دوره ملکه الیزابت به قدرت اول جهان تبدیل شد. ص غ ج: در دوره قاجار مسئولیت محاسبه و گردآوری مالیاتها و نظارت بر املاک دیوانی و سلطنتی را مستوفی بود. ص غ د: هنر تعزیه در دوره ناصرالدین شاه گسترش پیدا کرد. ص غ هـ: محمدعلی شاه پادشاهی سست عنصر، بی اراده و بیمار بود و توانایی سروسامان دادن به امور کشور را نداشت. ص غ و: رهبری مبارزات مردم الجزایر را عمرمختار بر عهده داشت. ص غ	۱/۵
۲	**جاهای خالی را با واژگان مناسب پر کنید.** الف: نخستین شرق شناسی که با مطالعه کتیبه بیستون موفق به خواندن خط میخی شد ..... بود. ب: انقلاب صنعتی با اختراع و تکمیل ماشین بخار درکشور..... آغاز گردید. ج: نخستین استعمارگرانی که وارد هند شدند ..... و ..... بودند. د: مطابق عهدنامه ..... روسیه مناطق وسیعی از سرزمینهای ایران در شرق دریای کاسپی را از ایران جدا کرد. هـ: در دوره قاجار، بی بی خانم استرآبادی، مدرسه جدیدی را با عنوان ..... تاسیس کرد. و: اولین جرقه نهضت مشروطه واقعه .....بود. ز: شروع جنگ جهانی اول در پی قتل ولیعهد کشور ..... به دست یک صرب ملی گرا روی داد.	۲
۳	**به سؤالات چهار گزینه‌ای زیر پاسخ دهید.** **الف: کدام گزینه های زیر در مورد انتقاد به تاریخ نویسی سنتی صحیح نمی‌باشد.** ۱. خاوری شیرازی مورخ مشهور دوره فتحعلی شاه و نویسنده کتاب تاریخ ذو القرنین و علاقمند به حقیقت نویسی و مختصر نویسی و نکوهش تملق گویی می باشد. ۲. محمدحسن خان اعتمادالسلطنه می‌گوید: «تاریخ نگار را هم لازم است که راست گفتاری پیشه کند ... فرشته را دیو نخواند و دیو را فرشته نداند...». ۳. خورموجی مؤلف کتاب حقایق اخبار ناصری از مورخان عصر ناصری، نخستین کسی است که از امیر کبیر ستایش کرد. ۴. میرزا فتحعلی‌خان آخوندزاده در رساله ایراد، شیوه تاریخ نویسی رضاقلی خان هدایت را به دلیل استفاده او از شعر در بیان رویدادها و به کار بردن الفاظ مصنوع ادبی مورد انتقاد قرار داد. **الف: ۱و ۲ ب: ۲و ۳ ج: ۳ و ۴ د: ۱ و ۴** **ب: نادر به چه بهانه ای تهماسب دوم را از سلطنت خلع کرد؟** ۱. شکست از روسیه ۲. شکست از افغانها ۳. بی‌کفایتی ۴. جوان بودن	۱/۵

www.kanoon.ir

	ج: کدام گزینه زیر در مورد سیاست های روسیه صحیح نمی‌باشد. ۱. سیاست و اقدام‌های پترکبیر کشور روسیه را متحول کرد و در مسیر پیشرفت و توسعه طلبی سیاسی و نظامی قرار داد. ۲. او با استخدام کارشناسان اروپایی، تأسیس مدارس و دانشگاه های جدید و تقویت ارتش به ویژه نیروی دریایی این کشور را به قدرت بزرگی تبدیل کرد. ۳. مهمترین برنامه های پتر برای قدرتمندکردن روسیه گسترش سرزمین روسیه و دستیابی به دریاهای آزاد بود. ۴. جانشینان وی نتوانستند به برنامه پتر عمل کنند به همین دلیل روسیه در رقابت با کشورهای استعماگر موفقیتی به دست نیاوردند. **د: ناپلئون در حمله به مستعمرات انگلستان، نخست به کدام کشور حمله کرد؟** ۱. مصر ۲. هند ۳. امریکا ۴. افغانستان **ه: کدام گزینه زیر درباره وضعیت کشاورزی در دوره قاجار صحیح می باشد.** ۱. تجاری شدن کشاورزی ایران در عصر قاجار تغییر زیادی در فنون کشاورزی ایران ایجاد کرد. ۲. با ورود محصولات جدید کشاورزی از اروپا به ایران، تحولی عظیم در شیوه تغذیه ایرانیان ایجاد شد. ۳. محصولات غذایی جدیدی مثل گوجه فرنگی و نخود فرنگی در غذای خانوارهای ایرانی جایی نداشتند. ۴. سیب زمینی اهمیت خودش را به عنوان یکی از محصولات مهم کشاورزی از دست داد. **و: سیاحت نامه ابراهیم بیگ اثر چه کسی است؟** ۱. حاج زین العابدین مراغه ای ۲. حاج سیّاح ۳. امین السلطان ۴. میرزاصالح شیرازی **ز: کدام گزینه زیر در مورد جامعه ملل صحیح می باشد؟** ۱. جامعه ملل شکل اولیه سازمان ملل است. ۲. جامعه ملل با عضویت هشتاد کشور در ژنو سوئیس تأسیس شد. ۳. هدف از تاسیس جامعه ملل جلوگیری از سلطه قدرتهای مستکبر بر دنیا بود. ۴. جامعه ملل با طراحی شکست خوردگان جنگ جهانی اول تاسیس شد.	
۴	**اصطلاحات و مفاهیم تاریخی زیر را معرفی کنید.** **الف: آرشیو** **ب اصحاب دایره المعارف** **ج: کارت پستالی** **د: قرارداد ۱۹۰۷م.**	۴
۵	**مقایسهٔ پدیده‌های تاریخی:** **الف: روش و بینش تاریخنگاری معاصر را با هم مقایسه کنید.** **ب: ویژگی‌های دو نوع محاکم؛ محاکم عرف و محاکم شرع را در دوره قاجار با هم مقایسه کنید؟**	۲
۶	**اظهار نظر و قضاوت:** **الف: به نظر شما روحانیون در دوره قاجار به عنوان یکی از گروه‌های اجتماعی چه نقشی داشتند؟** **ب: به نظر شما هدف امیرکبیر در تاسیس دارالفنون و هدف رشدیه در برپایی مراکز آموزشی جدید چه تفاوت‌هایی داشتند؟**	۲
۷	**توصیف و فهرست و طبقه بندی اجزا یا ویژگی های پدیده های تاریخی** **الف: دو پدیده اقتصادی و اجتماعی انقلاب صنعتی را بنویسید؟** **ب: دو مورد از زمینه های ورود تفکر مشروطه خواهی به ایران را ذکر کنید؟**	۲

www-kanoon-ir

۸	**کاربست و شواهد و مدارک تاریخی:** ملک زاده یکی از تاریخ نویسان آن عصر (فرزند ملک المتکلّمین) نوشته است: «هرگاه فرصت اجازه می داد که اسامی پانصد نفر اعضای مجلس عالی را از نظر خوانندگان بگذرانم، مشاهده می شد که عدهٔ زیادی از کرسی نشینان باغ شاه و مشاورین و همدستان محمّدعلی شاه که دستشان آغشته به خون آزادی خواهان بود، لباس مشروطه خواهی در برکرده و در صدر مجلس عالی جای گرفته بودند و سهیم و شریک در زمامداری حکومت ملّی بودند و هنوز بیست و چهار ساعت از فتح تهران نگذشته بود که کسانی که باید به دار آویخته می شدند، دوش به دوش نایب السلطنه و سرداران ملّی، به رتق و فتق امور پرداختن» **در این متن ملک‌زاده چه چیزی را به عنوان مشکل مشروطه بیان می‌کند؟**	۱
	سؤالات تشریحی(علل، دلایل، آثار، نتایج و پیامدهای تاریخی)	
۹	**نتایج قراردادهای گلستان و ترکمانچای را بنویسید؟۲ مورد**	۱
۱۰	**دلایل مخالفت روسیه با نهضت مشروطه ایران چه بود. ۲ مورد**	۱
۱۱	**دو مورد از زمینه‌ها و علل جنگ جهانی اول را نام ببرید؟**	۱
۱۲	**مفاد قرارداد۱۹۱۹م. که بین ایران و انگلستان در دوره وثوق الدوله منعقد شد را بنویسید؟**	۱
	جمـــــــــــــع نمـــــــــــــرات	**۲۰**

پیروز و سربلند باشید.

www-kanoon.ir

سؤال امتحانی نوبت اول دی ماه ۱۴۰۲ درس: **تاریخ (۳)** پایه: **دوازدهم** رشته: **انسانی** نام و نام خانوادگی:	**دبیرستان استعدادهای درخشان** **شهید بهشتی بابل** **دوره دوم**	تاریخ امتحان: ۱۰/۰۵ /۱۴۰۲ مدت امتحان: ۷۵ دقیقه ساعت امتحان: ۸:۰۰ صبح صفحه: ۱ از ۴ صفحه نمره:

	شـــــرح ســـــــؤال	بارم
۱	**جمله های صحیح و غلط را مشخص کنید.** الف: تأسیس مدرسه دارالفنون و ایجاد دارالطباعهٔ دولتی و دارالترجمه همایونی در زمان مظفرالدین شاه بود. ص غ ب: انگلستان در دوره ملکه الیزابت به قدرت اول جهان تبدیل شد. ص غ ج: در دوره قاجار مسئولیت محاسبه و گردآوری مالیاتها و نظارت بر املاک دیوانی و سلطنتی را مستوفی بود. ص غ د: هنر تعزیه در دوره ناصرالدین شاه گسترش پیدا کرد. ص غ هـ: محمدعلی شاه پادشاهی سست عنصر، بی اراده و بیمار بود و توانایی سروسامان دادن به امور کشور را نداشت. ص غ و: رهبری مبارزات مردم الجزایر را عمرمختار بر عهده داشت. ص غ	۱/۵
۲	**جاهای خالی را با واژگان مناسب پر کنید.** الف: نخستین شرق شناسی که با مطالعه کتیبه بیستون موفق به خواندن خط میخی شد ..... بود. راولینسون ب: انقلاب صنعتی با اختراع و تکمیل ماشین بخار درکشور..... آغاز گردید. انگلستان ج: نخستین استعمارگرانی که وارد هند شدند ..... و ..... بودند. پرتغالی ها و اسپانیایی ها د: مطابق عهدنامه ..... روسیه مناطق وسیعی از سرزمینهای ایران در شرق دریای کاسپی را از ایران جدا کرد. آخال هـ: در دوره قاجار، بی بی خانم استرآبادی، مدرسه جدیدی را با عنوان ..... تاسیس کرد. دوشیزگان و: اولین جرقه نهضت مشروطه واقعه .....بود. ماجرای نوز بلژیکی ز: شروع جنگ جهانی اول در پی قتل ولیعهد کشور ..... به دست یک صرب ملی گرا روی داد. اتریش	۲
۳	**به سؤالات چهار گزینه ای زیر پاسخ دهید.** **الف: کدام گزینه های زیر در مورد انتقاد به تاریخ نویسی سنتی صحیح نمی‌باشد.** ۱. خاوری شیرازی مورخ مشهور دوره فتحعلی شاه و نویسنده کتاب تاریخ ذو القرنین و علاقمند به حقیقت نویسی و مختصر نویسی و نکوهش تملق گویی می باشد. ۲. محمدحسن خان اعتمادالسلطنه می‌گوید: «تاریخ نگار را هم لازم است که راست گفتاری پیشه کند ... فرشته را دیو نخواند و دیو را فرشته نداند...». ۳. خورموجی مؤلف کتاب حقایق اخبار ناصری از مورخان عصر ناصری، نخستین کسی است که از امیر کبیر ستایش کرد. ۴. میرزا فتحعلی خان آخوندزاده در رساله ایراد، شیوه تاریخ نویسی رضاقلی خان هدایت را به دلیل استفاده او از شعر در بیان رویدادها و به کار بردن الفاظ مصنوع ادبی مورد انتقاد قرار داد. **الف: ۱و ۲ ب: ۲و ۳ ج: ۳ و ۴ د: ۱ و ۴** **ب: نادر به چه بهانه ای تهماسب دوم را از سلطنت خلع کرد؟** ۱ شکست از روسیه ۲. شکست از افغانها ۳. بی‌کفایتی ۴. جوان بودن **ج: کدام گزینه زیر در مورد سیاست های روسیه صحیح نمی‌باشد.** ۱. سیاست و اقدام‌های پترکبیر کشور روسیه را متحول کرد و در مسیر پیشرفت و توسعه طلبی سیاسی و نظامی قرار داد. ۲. او با استخدام کارشناسان اروپایی، تأسیس مدارس و دانشگاه های جدید و تقویت ارتش به ویژه نیروی دریایی این کشور را به قدرت بزرگی تبدیل کرد. ۳. مهمترین برنامه های پتر برای قدرتمندکردن روسیه گسترش سرزمین روسیه و دستیابی به دریاهای آزاد بود. ۴. جانشینان وی نتوانستند به برنامه پتر عمل کنند به همین دلیل روسیه در رقابت با کشورهای استعماگر موفقیتی به دست نیاوردند.	۱/۵

www.kanoon.ir

	د: ناپلئون در حمله به مستعمرات انگلستان، نخست به کدام کشور حمله کرد؟ ۱. مصر ۲. هند ۳. امریکا ۴. افغانستان **هـ: کدام گزینه زیر درباره وضعیت کشاورزی در دوره قاجار صحیح می باشد.** ۱. تجاری شدن کشاورزی ایران در عصر قاجار تغییر زیادی در فنون کشاورزی ایران ایجاد کرد. ۲. با ورود محصولات جدید کشاورزی از اروپا به ایران، تحولی عظیم در شیوه تغذیه ایرانیان ایجاد شد. ۳. محصولات غذایی جدیدی مثل گوجه فرنگی و نخود فرنگی در غذای خانوارهای ایرانی جایی نداشتند. ۴. سیب زمینی اهمیت خودش را به عنوان یکی از محصولات مهم کشاورزی از دست داد. **و: سیاحت نامه ابراهیم بیگ اثر چه کسی است؟** ۱. حاج زین العابدین مراغه ای ۲. حاج سیّاح ۳. امین السلطان ۴. میرزاصالح شیرازی **ز: کدام گزینه زیر در مورد جامعه ملل صحیح می باشد؟** ۱. جامعه ملل شکل اولیه سازمان ملل است. ۲. جامعه ملل با عضویت هشتاد کشور در ژنو سوئیس تأسیس شد. ۳. هدف از تاسیس جامعه ملل جلوگیری از سلطه قدرتهای مستکبر بر دنیا بود. ۴. جامعه ملل با طراحی شکست خوردگان جنگ جهانی اول تاسیس شد.	
۴	**اصطلاحات و مفاهیم تاریخی زیر را معرفی کنید.** **الف: آرشیو :** محلی که برای نگهداری، حفاظت، مرمت، طبقه بندی و آماده سازی آنها و استفاده محققان ایجاد شده،آرشیو گفته می شود. **ب اصحاب دایره المعارف** در این کشور تحت تأثیر عصر روشنگری اروپا، فلاسفه و روشنفکرانی ظهور کردند که اندیشه های آنان مردم را به سوی انقلاب رهنمون ساخت. گروهی از این روشنفکران که به اصحاب دایرهٔ المعارف شهرت داشتند، با طرح مباحث علمی و ادبی شروع به انتقاد از وضع موجود کردند. **ج: کارت پستالی** بسیاری از معماران به سفارش دربار و ثروتمندان با استفاده د از برخی از عناصر معماری فرنگی و تلفیق آن با معماری ایرانی، سبکی از معماری را به وجود آوردند که در آن عناصر و ویژگی های معماری ایرانی و اروپایی ترکیب شده بود. این بناها که به بناهای «کارت پستالی» معروف شد، بیشتر به تقلید از بناهای اروپایی ساخته و می شدند. **د: قرارداد ۱۹۰۷م.** بر اساس این قرارداد روس و انگلیس، با پادرمیانی فرانسه که از قدرت روزافزون آلمان بیمناک بود، ایران را به سه منطقه تقسیم کردند.	۴
۵	**مقایسهٔ پدیده‌های تاریخی:** **الف: روش و بینش تاریخنگاری معاصر را با هم مقایسه کنید.** در دوره معاصر به تدریج شرایط و بستر مناسبی برای ظهور تاریخ نگاری معاصر در ایران فراهم آمد. در این شیوه تاریخ نگاری، تاریخ نویسان و پژوهشگران با استفاده از روش تحقیق علمی، بهره برداری از منابع و اسناد و مدارک معتبر و گزینش و نقد آنها، رویدادهای تاریخی را ارزیابی می کردند و یافته های علمی خود را به زبانی ساده می نوشتند . تاریخ نگاران جدید همچنین تلاش می کردند از نتایج تحقیقات علومی چون باستان شناسی، زبان شناسی، جغرافیا، جامعه شناسی و اسطوره شناسی در مطالعه تاریخ بهره مند شوند اساس کار تاریخ نگاری سنتی، غالبا بررسی زندگی پادشاهان و شرح فتوحات آنان بود اما در تاریخ نویسی معاصر، به برخی جنبه های سیاسی، نظامی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی حیات انسانی بیشتر توجه می شود. انقلاب مشروطیت تأثیر عمیقی بر دگرگونی بینش مورخان ایرانی داشت و توجه آنان را به ابعاد گوناگون رویدادهای تاریخی و به ویژه نقش مردم جلب کرد. **ب: ویژگی‌های دو نوع محاکم؛ محاکم عرف و محاکم شرع در دوره قاجار را با هم مقایسه کنید؟** محاکم عرف که به تخلفات و جرایم سیاسی و امنیتی مانند شورش، سرقت، نزاع و عدم پرداخت مالیات رسیدگی می کردند. این محاکم را قضات و مأمورانی اداره می کردند که از مقام های حکومتی فرمان می بردند و حقوق می گرفتند. محاکم شرع که دعاوی مدنی مانند دعواهای	۲

www-kanoon.ir

	خانوادگی، ار ملکی و ارث را حل و فصل می کردند. در این محاکم، روحانیان قضاوت می کردند و هزینه های رسیدگی برعهد، طرفین دعوا بود.	
۶	**اظهار نظر و قضاوت:** **الف: به نظر شما روحانیون در دوره قاجار به عنوان یکی از گروه های اجتماعی چه نقشی داشتند؟** آنان از دیرباز به دلیل بافت و ساختار مذهبی جامعه سنتی ایران در میان اقشار مختلف مردم نفوذ فراوانی داشتند و متکفل امور دینی بودند. روحانیون به سبب نظارت بر موقوفات و دریافت وجوهات شرعی از نظر مالی مستقل از حکومت بودند. معمولاً این قشر به دلیل عدم وابستگی به حکومت، در مقاطعی از تاریخ معاصر ایران در برابر قدرتهای خارجی ایستادگی کردند و اقدامات شاهان و درباریان قاجار را به چالش کشیدند. **ب: به نظر شما هدف امیرکبیر در تاسیس دارالفنون و هدف رشدیه در برپایی مراکز آموزشی جدید چه تفاوت‌هایی داشتند؟** قصد امیرکبیر از تاسیس دارالفنون این بود که آموزش دانشجو در داخل کشور را جایگزین فرستادن آنها به خارج کند تا از این طریق، بتواند بر محتوا و اساتید و روش های تدریس، نظارت بیشتری داشته باشد. هدف رشدیه از برپایی مراکز آموزشی جدید، فراهم آوردن شرایط برای سواد آموزی به فرزندان تمام قشرهای مختلف جامعه بود.	۲
۷	**توصیف و فهرست و طبقه بندی اجزا یا ویژگی های پدیده های تاریخی** **الف: دو پدیده اقتصادی و اجتماعی انقلاب صنعتی را بنویسید؟** الف) گسترش استعمار و غارت کشورهای آسیایی –آفریقایی ب) افزایش استثمار و بهره کشی از کارگران در داخل اروپا **ب: دو مورد از زمینه های ورود تفکر مشروطه خواهی به ایران را ذکر کنید؟** ۱. اعزام دانشجو به خارج ۲. سفرهای درباریان و سیاستمداران به خارج ۳. مهاجرت برخی از ایرانیان به کشورهای مختلف	۲
۸	**کاربست و شواهد و مدارک تاریخی:** ملک زاده یکی از تاریخ نویسان آن عصر (فرزند ملک المتکلّمین) نوشته است: «هرگاه فرصت اجازه می داد که اسامی پانصد نفر اعضای مجلس عالی را از نظر خوانندگان بگذرانم، مشاهده می شد که عدهٔ زیادی از کرسی نشینان باغ شاه و مشاورین و همدستان محمّدعلی شاه که دستشان آغشته به خون آزادی خواهان بود، لباس مشروطه خواهی در برکرده و در صدر مجلس عالی جای گرفته بودند و سهیم و شریک در زمامداری حکومت ملّی بودند و هنوز بیست و چهار ساعت از فتح تهران نگذشته بود که کسانی که باید به دار آویخته می شدند، دوش به دوش نایب السلطنه و سرداران ملّی، به رتق و فتق امور پرداختن» **در این متن ملک زاده چه چیزی را به عنوان مشکل مشروطه بیان می کند؟**	۱
	سؤالات تشریحی(علل، دلایل، آثار، نتایج و پیامدهای تاریخی)	
۹	**نتایج قراردادهای گلستان و ترکمانچای را بنویسید؟۲ مورد** ۱. مناطق وسیعی از سرزمینهای حاصلخیز ایران در غرب دریای کاسپی(خزر) که شامل ولایات گرجستان، داغستان، ارمنستان، نخجوان و آران به روسیه واگذار شد. ۲. رود ارس مرز دو کشور قرار گرفت. ۳. ایران در عهدنامه گلستان از داشتن کشتی جنگی در دریای کاسپی (خزر) محروم شد. ۴. در معاهده ترکمانچای نیز ایران متعهد گردید که مبلغ ۵ میلیون تومان غرامت به دولت روسیه بپردازد. ۵. به اتباع آن کشور نیز حق مصونیت قضایی (کاپیتولاسیون) بدهد.	۱
۱۰	**دلایل مخالفت روسیه با نهضت مشروطه ایران چه بود؟ ۲ مورد** ۱- جلوگیری از نفوذ انگلیس که در لباس مشروطه خواهی، از مشروطه طلبان حمایت می کرد. ۲- کمک به محمدعلی شاه که طرفدار روس بود. ۳- پیشگیری از قیام ملت های منطقه قفقاز برای گرفتن آزادی، تحت تأثیر پیروزی مشروطه خواهان در ایران.	۱
۱۱	**دو مورد از زمینه‌ها و علل جنگ جهانی اول را نام ببرید؟**	۱

www.kanoon.ir

	الف: تداوم و گسترش رقابت های استعماری ب: رشد اندیشه ملی گرایی (ناسیونالیسم) ج: ظهور قدرتهای جدید	
۱۲	**مفاد قرارداد۱۹۱۹م. که بین ایران و انگلستان در دوره وثوق الدوله منعقد شد را بنویسید؟** به موجب قرارداد ۱۹۱۹، اداره امور دارایی و برخی دیگر از ادارات و وزارتخانه های ایران در اختیار انگلستان قرار می گرفت. همچنین مسئولیت تجدید سازمان و ایجاد ارتش یکپارچه ایران و تأمین اسلحه و تدارکات آن نیز به افسران انگلیسی داده می‌شد. در عوض، انگلستان متعهد می شد که وامی در اختیار دولت ایران قرار دهد تا تحت نظارت کارشناسان انگلیسی هزینه شود.	۱
	جمـــــــــــــــع نمـــــــــــــــرات	**۲۰**

پیروز و سربلند باشید.